

Motion till riksdagen

1987/88:L11

av Lars Werner m. fl. (vpk)

med anledning av prop. 1987/88:155 om skydd
för företagshemligheter

Vänsterpartiet kommunisterna accepterar inte regeringens förslag till lag om skydd för företagshemligheter. Vi anser lagförslaget vara så långtgående, att det skulle komma att utgöra ett hinder mot en rimlig insyn och en fri och öppen demokratisk diskussion om den privata företagsvärldens olika förhållanden. Lagförslaget är ensidigt. Det görs ingen som helst avvägning mellan offentlighetsintresset och sekretessintresset. Inriktningen är att skydda företagen från allmän insyn i en utsträckning som är orimlig. Miss-tanken ligger nära till hands, att det är fråga om en "Lex Bratt" — dvs. ett försök att hindra berättigad insyn och avslöjande av tvivelaktiga eller olagliga förfaranden inom företagen.

Vi är principiellt införstådda med att affärsverksamhet — såväl privat som offentlig — behöver visst sekretesskydd. Inom normal sådan verksamhet förekommer givetvis handlingar och uppgifter som bör hållas förtroliga inom företaget och mellan affärspartners. För offentlig upphandling föreligger visst sådant sekretesskydd i sekretesslagen. Ett motsvarande skydd för privat företagsverksamhet är rimligt.

Men vad det nu aktuella förslaget går ut på är något annat. För det första är lagförslaget inte alls ställt i den relation till informationsfriheten och tryckfrihetsbestämmelserna som gäller för sekretessbelagda uppgifter i offentlig verksamhet. Lagförslaget straffbelägger allt avslöjande av interna företagsuppgifter generellt och i princip.

För det andra är definitionen av företagshemligheter oerhört vid och godtycklig. I praktiken kan nära nog alla informationer om ett företags inre förhållanden som någon lämnar ut eller vidarebefordrar straffbeläggas. Det går att definiera det mesta som "skadligt".

Det görs ingen som helst utskillning mellan uppgifter om olagligheter inom ett företag och andra uppgifter. Att avslöja grov brottslighet kan med den metoden bli straffbart, vilket är stötande för den allmänna rättskänslan. Att lagförslaget kommer i skuggan av Boforsaffärerna ger också ett mycket illavarslande intryck av att det hela är ett beställningsarbete till förmån för ekonomiska intressen, vilka vill undandra sig berättigad allmän insyn.

Anställda i privatföretag skulle med det nya förslaget komma i orimliga lojalitetskonflikter. De skulle skrämmas till tystnad även om sådana som deras samvete och respekt för landets lagar bjuder dem att berätta. Till detta bidrar givetvis också de exempellöst hårda straffsatser som föreslås. Detta

mildras visserligen av att skadeståndsansvar för anställda i vissa fall ersätter straffansvaret, men det ändrar inte huvudintrycket.

Lagförslaget bör inte genomföras i nuvarande form. Regeringen bör komma tillbaka med ett bättre genomtänkt förslag. Ett sådan förslag bör bygga på en medveten avvägning mellan det privata intresset av sekretess och det allmänna intresset av insyn, ifrågasättande och öppen, demokratisk diskussion.

Från en vidare utgångspunkt vill vi också påpeka att i vår tids Sverige är det inte mer hemlighetsmakeri som behövs utan mer insyn. De stora företags- och finansimperier förstärker i en exempellös utsträckning sin makt. För medborgarna och för landets demokratiska institutioner är det ett vitalt intresse att vidga sin insyn och sina demokratiska befogenheter gentemot olika maktcentra. Det behövs en demokratisering av förhållandena istället för mer slutenhet kring maktens centra. Även om vi i vpk inte har stora illusioner om regeringen, är det dock med en viss förvåning vi noterar hur ringa intresse för samhällets demokratisering som här framträder. Vi är dock övertygade om att det ute i den socialdemokratiska rörelsen liksom hos många andra medborgargrupper finns ett starkt sådant intresse.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen avslår proposition 1987/88:155,
2. att riksdagen hos regeringen begär ett nytt lagförslag där krav på offentlig insyn i företag och möjlighet till ifrågasättande och demokratisk diskussion är tillgodosedda.

Stockholm den 20 april 1988

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Jörn Svensson (vpk)

Nils Berndtson (vpk)

Inga Lantz (vpk)

Mot 1987/88
L11